

Міністерство освіти та науки України
Харківський національний медичний університет

**ОПТИМІЗАЦІЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ**

**Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної
конференції**

18 квітня

Харків – 2024

Всеукраїнська дистанційна науково-практична конференція
**«ОПТИМІЗАЦІЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»**

Оптимізація мультидисциплінарного підходу до діагностики та лікування стоматологічних захворювань: Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції, 18 квітня 2024 р., м. Харків. – Харків: ХНМУ, 2024. – 67 с.

Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції «Оптимізація мультидисциплінарного підходу до діагностики та лікування стоматологічних захворювань»: Зб. наук. праць. – Харків, ХНМУ, 18 квітня 2024. – 67 с.

*Відповідальність за грамотність, автентичність цитат,
достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій. Передрук і
відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом
дозволяється тільки при посиланні на Всеукраїнську дистанційну науково-практичну
конференцію **«ОПТИМІЗАЦІЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»**.*

Матеріали інтернет-конференції розміщені на Web-сторінці
Харківського національного медичного університету
(у Репозитарії ХНМУ) за адресою: <http://repo.knmu.edu.ua/>.

Відповідальний за випуск: *Савельєва Н.М., Томіліна Т.В.*
Комп'ютерна верстка та дизайн: *Жданова Н.О.*

Адреса оргкомітету:
кафедра стоматології ННІ ПО ХНМУ
Університетський Стоматологічний Центр ХНМУ
просп. Перемоги, 51, Харків, 61000, Україна

ПРОФІЛАКТИКА ВИНИКНЕННЯ МОЖЛИВИХ УСКЛАДНЕНЬ МАНІПУЛЯЦІЇ ПРЕПАРУВАННЯ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ І МЕТОДИ ЇХ УСУНЕННЯ	
<i>Дюдіна І.Л., Томілін В.Г., Перешивайлова І.О., Мовчан О.В.</i>	26
ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ	
<i>Жданова Н.О.</i>	29
СТАН ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА ДІТЕЙ-ПІДЛІТКІВ, ЯКІ ХВОРЮТЬ НА ЮВЕНІЛЬНИЙ ІДІОПАТИЧНИЙ АРТРИТ	
<i>Комаров Д.О., Комаров О.К.</i>	31
РІЗНОВИДИ АДГЕЗИВНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФІКСАЦІЇ ПОВНИХ ЗНІМНИХ ПЛАСТИНКОВИХ ПРОТЕЗІВ	
<i>Мовчан О.В., Дюдіна І.Л., Томілін В.Г., Перешивайлова І.О.</i>	33
МОНІТОРИНГ УВАГИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ В ФОРМАТІ ON-LINE	
<i>Олейнічук В.В.</i>	35
ОРТОПЕДИЧНІ МЕТОДИ ІММОБІЛІЗАЦІЇ УЛАМКІВ ЩЕЛЕП У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ	
<i>Російський П.В., Гордієнко С.А., Варв'янський П.Ю.</i>	36
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ УСКЛАДНЕНЬ ПРИ ДЕНТАЛЬНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ	
<i>Російський П.В., Таравнех Ш.Д., Гордієнко С.А.</i>	39
ЕЛЕКТРОМАГНІТНЕ ВИПРОМІНЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ЧАСТОТИ І СТАН ПОРОЖНИНИ РОТА	
<i>Соколова І.І., Марковська І.В., Савельєва Н.М., Томіліна Т.В.</i>	41
МІОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ЖУВАЛЬНИХ М'ЯЗІВ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ М'ЯЗОВО-СУГЛОБОВОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ СУГЛОБІВ	
<i>Стоян О.Ю., Перешивайлова І.О., Савельєва Н.М.</i>	43

Література:

1. Лісова І. Г. Післядипломна підготовка стоматологів з дентальної імплантації / І. Г. Лісова, П. В. Російський, В. В. Лисенко та ін. // Київ: Современная стоматология, №1. – 2016. - С. 128 - 129.
2. Російський П. В. Порівняльна оцінка кількісно-якісного стану кісткової тканини щелеп та скелету у пацієнтів із множинною втратою зубів / П.В. Російський // Харків : Експериментальна і клінічна медицина, № 1 (58). - 2013. - С.180 -183
3. Російський П. В. Становлення та сучасний стан розвитку дентальної імплантації на Харківщині / П. В. Російський // Харків : Проблеми безперервної медичної освіти та науки. Науково-практичний журнал, №3. - 2017. - С. 11-14

Соколова І.І., Марковська І.В., Савельєва Н.М., Томіліна Т.В.

ЕЛЕКТРОМАГНІТНЕ ВИПРОМІНЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ЧАСТОТИ І СТАН ПОРОЖНИНИ РОТА

Харківський національний медичний університет

Кафедра стоматології

м. Харків, Україна

Останніми роками через пандемію Covid-19 та російську агресію населення України зазнає посилення хронічного стресу в усіх життєвих просторах: соціальному, робочому, родинному. На цьому тлі особливої загрози набувають несприятливі чинники навколишнього середовища, серед яких і вплив електромагнітних полів (ЕМП). Ще у 1995 році ВООЗ офіційно запровадила термін “глобальне електромагнітне забруднення довкілля” і включила цю в перелік пріоритетних проблем людства. Також слід акцентувати увагу на тому, що рівень цього забруднення кожні десять років зростає в 10–15 разів [1].

Джерел електромагнітного випромінювання (ЕМВ) навколо людини дуже багато: від електричної проводки, люмінесцентних ламп, приладів, електротранспорту, радіо- та телевізійних антен, телефонів, включаючи їхні базові станції, до точок доступу Wi-Fi, маршрутизаторів, смартфонів, планшетів, пристроїв Bluetooth. Також впливу ЕМВ можна зазнати і в рамках професійної діяльності [2, 3].

Сьогодні є переконливі докази того, що тривалий вплив певних ЕМП на людину може викликати гострі та хронічні форми порушення фізіологічних функцій організму і є фактором ризику розвитку захворювань ендокринної, нервової та серцево-судинної систем, злоякісних новоутворень, алергічних та шкірних захворювань, розладів травлення, порушень обміну речовин, імунітету та репродуктивної функції, психічних розладів. ЕМП мають високу

біологічну активність в усіх частотних діапазонах, в тому числі промислового. Експериментальні дані свідчать про те, що ця активність здатна накопичуватися в умовах тривалого багаторічного впливу з розвитком віддалених наслідків, включаючи дегенеративні процеси центральної нервової системи, лейкози, пухлини мозку, гормональні захворювання та ін. [4].

Біологічні ефекти, індуковані ЕМП різної частоти, включають в себе зміни внутрішньоклітинної концентрації іонів, зміни в швидкості синтезу різних біомолекул, зміну швидкості клітинної проліферації, порушення репродуктивної здатності, експресії генів навіть до пошкодження ДНК і клітинної смерті [5].

Отже, сьогодні накопичено чимало відомостей про негативний вплив ЕМВ на організм людини та експериментальних тварин. Але в стоматології таких відомостей менше, вони здебільшого стосуються терапевтичного впливу ЕМВ і залишається багато недосліджених питань, зокрема, зміни слизової оболонки ротової порожнини.

Вивчення впливу ЕМВ промислової частоти посіло своє місце серед наукових інтересів кафедри стоматології. Так, на першому етапі дослідження було проведено експериментальне вивчення особливостей біохімічного, імунологічного гомеостазу, біофізичних показників ротової рідини та морфологічних особливостей тканин пародонта і зубів піддослідних тварин, що зазнали впливу електромагнітного випромінювання [6]. Клінічні дослідження проводились на другому етапі і стосувалися вивчення стану тканин пародонта, твердих тканин зубів, імунобіологічних та біофізичних показників ротової рідини в осіб, які піддавалися впливу ЕМВ в умовах професійної діяльності [7]. І, нарешті, на третьому етапі було визначено критерії ранньої діагностики негативного впливу ЕМВ на стан порожнини рота та розроблено схеми індивідуальної профілактики основних стоматологічних захворювань для осіб, які піддаються впливу електромагнітного випромінювання промислової частоти [8].

Література:

1. Mashkov O.A., Al-Tamimy R.K.N., Lamy D.D.H. A systematic approach to environmental monitoring as a technological tool for ensuring environmental safety. Materials of the II International scientific and practical conference "Environmental safety as the basis of sustainable development of society. European experience and perspectives". – Lviv: LSU, 2015. – С.26-27.
2. Stam R. Occupational exposure to radiofrequency electromagnetic fields. *Ind Health*. 2022 Jun 1;60(3):201-215. doi: 10.2486/indhealth.2021-0129. (Ukr)
3. Magiera A, Solecka J. Radiofrequency electromagnetic radiation from Wi-fi and its effects on human health, in particular children and adolescents. Review. *Rocz Panstw Zakl Hig*. 2020;71(3):251-259. doi: 10.32394/rpzh.2020.0125.

4. Tian H, Zhu H, Gao C, Shi M, Yang D, Jin M, Wang F, Sui X. System-level biological effects of extremely low-frequency electromagnetic fields: an in vivo experimental review. *Front Neurosci.* 2023 Oct 6;17:1247021. doi: 10.3389/fnins.2023.1247021.
9. Gupta S, Sharma RS, Singh R. Non-ionizing radiation as possible carcinogen. *Int J Environ Health Res.* 2022 Apr;32(4):916-940. doi: 10.1080/09603123.2020.1806212.
5. Tarsaei M, Peyrovan ZS, Mahdavi SM, Modarresi Chahardehi A, Vafae R, Haidari MH. Effects of 2.45 GHz Non-Ionizing Radiation on Anxiety-Like Behavior, Gene Expression, and Corticosterone Level in Male Rats. *J Lasers Med Sci.* 2022 Dec 4;13:e56. doi: 10.34172/jlms.2022.56.
6. Марковська ІВ, Соколова ІІ, Марковська ОВ. Вміст загального білка та активність деяких ферментів у ротовій рідині щурів за умов впливу електромагнітного випромінювання. *Вісник проблем біології та медицини.* 2019;(1):340-343. DOI:10.29254/2077-4214-2019-1-148-340-343.
7. Марковська ІВ, Соколова ІІ. Вміст загального білка та активність деяких ферментів у ротовій рідині осіб, які піддаються впливу електромагнітного випромінювання. *Вісник проблем біології та медицини.* 2020;(1):368-72. DOI:10.29254/2077-4214-2020-1-155-368-371.
8. Марковська ІВ, Соколова ІІ. Клінічна оцінка ефективності стоматологічного профілактичного комплексу для робітників, які піддаються впливу електромагнітного випромінювання. *Art of Medicine.* 2020;1:105-10. DOI:10.21802/artm.2020.1.13.105.

Стоян О.Ю., Перешивайлова І.О., Савельєва Н.М.

МІОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ЖУВАЛЬНИХ М'ЯЗІВ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ М'ЯЗОВО-СУГЛОБОВОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ СУГЛОБІВ

Харківський національний медичний університет

Кафедра стоматології

м. Харків, Україна

Науковий керівник: д.мед.н., проф. Савельєва Н.М.

Вступ. Скренево-нижньощелепні суглоби (СНЩС) - невід'ємні і важливі складові щелепно-лицевої ділянки, що мають особливості будови, розташування, взаємозв'язок поміж собою, які залежать від внутрішньо суглобових взаємовідносин, стану щелепно-лицевої ділянки, тонуусу навколишніх м'язів [1]. Означені особливості, майже у 80 % дорослого населення, призводять до різних порушень у СНЩС [3, 4].

Останнім часом найбільш розповсюдженою є м'язово-суглобова дисфункція СНЩС (МСД СНЩС) [6, 7], коли порушується робота жувальних м'язів та синхронна функція

Всеукраїнська дистанційна науково-практична конференція
«ОПТИМІЗАЦІЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»

Показчик авторів:

<i>Баглик Т.В.</i>	19
<i>Бадалов Р.М.</i>	8
<i>Безсонов В.І.</i>	11
<i>Боян А.М.</i>	11

<i>Василенко В.М.</i>	12
<i>Варв'янський П.Ю.</i>	36
<i>Воропаєва Л.В.</i>	15
<i>Гармаш О.В.</i>	19
<i>Гордієнко С.А.</i>	36, 39
<i>Діасамідзе Е.Д.</i>	22
<i>Діасамідзе М.Е.</i>	24
<i>Дюдїна І.Л.</i>	26
<i>Жданова Н.О.</i>	29

<i>Комаров Д.О.</i>	31
<i>Комаров О.К.</i>	31

<i>Кричка Н.В.</i>	56, 58
<i>Коваленко Г.А.</i>	8
<i>Крючко А.І.</i>	15
<i>Куліш С.А.</i>	56, 58

<i>Лобанов А.І.</i>	60
---------------------	----

<i>Марковська І.В.</i>	41
------------------------	----

<i>Михайленко Н.М.</i>	62
<i>Мовчан О.В.</i>	26, 33
<i>Олейнічук В.В.</i>	35
<i>Перешивайлова І.О.</i>	26, 33, 43
<i>Погоріла А.В.</i>	58
<i>Російський П.В.</i>	36, 39
<i>Рекова Л.П.</i>	46
<i>Савельєва Н.М.</i>	41, 43
<i>Сіверчук Д.В.</i>	60
<i>Сідорова О.В.</i>	56, 60
<i>Соколова І.І.</i>	41
<i>Стеблянко Л.В.</i>	19
<i>Стоян О.Ю.</i>	43
<i>Сторожєва М.В.</i>	46
<i>Таравнех Ш.Д.</i>	39
<i>Томілін В.Г.</i>	26, 33, 48
<i>Томіліна Т.В.</i>	15, 41, 48
<i>Худякова М.Б.</i>	51
<i>Шелест М.Є.</i>	54
<i>Шемяков В.О.</i>	22
<i>Янішен І.В.</i>	56, 58, 60
<i>Ярославська Ю.Ю.</i>	62

